

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Glesbygden får fortsatt EU-stöd” – näringsminister Pekkarinen
 - ”Urbaniseringen har segrat, men landsbygden kan åter bli en tillgång” – Kristina Mattsson om landsbygdens avfolkning
 - Leader har potential men behöver utvecklas – läs svenska Landsbygdsnätverkets nyhetsbrev
 - 7 x demokrati – åtgärder som beskriver ett förändrat medborgarskap presenteras i rapport
 - Platsbaserad politik för ett effektivare resursutnyttjande och ökad jämlikhet
 - Läs även detta: *”Alla nivåer har ett ansvar för landsbygdsutvecklingen” – riksdagsledamot Gestrin på Landsbygds-rådslag i Karis *En lugn livsstil där traditionerna respekteras – Kristinestad vill bli Finlands första Cittaslow-stad *Med byaplanen för bättre framtid – nedervetilborna har sagt sitt om byns utveckling *Vad kan KOKO-programmet bidra med för skärgårdsutvecklingen? – infokväll för skärgårdsföretagare hålls i Korsnäs
-

Cit: **”Vad händer med människors bild av landsbygd respektive storstad när public service centreras och när landsbygdsfrågor diskuteras ur storstadsperspektiv i storstädernas medier?”**

Redaktören för studenttidningen Publik vid Göteborgs universitet Maria Hansson i ledaren för temanumret om landsbygden. Hon tycker att storstadsvinkeln genomsyrar mycket i dag och att mediebilderna formar på många sätt samhällsdebatten (magasinet Publik nr 3/2010).

Kristina Mattsson: ”90 procent av finländarna bor alltså på landsbygden! WOW.”

Hannu Katajamäki: ”Jag kan få det att vara mer om du vill!”

Under Mattssons föreläsning i Vasa 18.11, utgående från sin bok *Landet utanför*, kom frågan upp om hur många som bor på landet i Finland. Landsbygdsprofessor Katajamäki satt som åhörare och förklarade att det beror på hur man definierar landsbygden. Procenten landsbygdsboende kan vara så liten som 20 procent eller så hög som 90 procent.

”Den tysta kunskapen som lokalsamhällen besitter kan fortfarande vara avgörande för framgången. Man kunde alltså tala om ett tyst kunskapskapital som varierar från plats till plats på samma sätt som man talar om de andra kapitalen.”

Landsbygdsutvecklaren Peter Backa som i en text till ett kommande nummer av Landsbygd Plus skriver att motiven för Place-Based Policy (platsbaserad politik) är effektivare resursutnyttjande och ökad jämlikhet.

”GLESBYGDEN FÅR FORTSATT EU-STÖD” – NÄRINGSMINISTER PEKKARINEN

Näringsminister Mauri Pekkarinen var under en presskonferens (16.11) rätt nöjd med den s.k. sammanhållningsrapport EU-kommissionen presenterade tidigare. Rapporten, som drar upp riktlinjerna för EU:s regional- och strukturpolitik för tiden efter år 2013, säkerställer stödet till EU:s nordliga periferi. Enligt Pekkarinen kommer regionalstödet att minska något, men han har som mål att minskningen skall bli så liten som möjligt. Inom kort skall det föras tuffa förhandlingar om stödet för en sjuårsperiod från och med år 2014. Det är viktigt att stöden betalas ut överallt inom EU. Det finns fortfarande mycket att göra i Finland. Ett stort orosmoment är att befolkningen åldras. *”Regeringen vill att Finlands snedvridna äldreförsörjningskvot blir ett kriterium för regionala bidrag under EU:s nästa strukturfondsperiod”*. Pekkarinen medger att det inte är ett enkelt mål, för många länder kan hänvisa till liknande problem. Men Finlands försörjningskvot håller dock på att bli ganska exceptionell ur europeiskt perspektiv. Om tio år finns det inom vissa ekonomiska regioner fler personer som är över 65 år än de som är i arbetslivet. Områden med motsvarande problem i EU finns främst i Tyskland och Italien. Under den nuvarande sjuårsperioden får Finland ca 1,7 miljarder euro i EU-stöd, samtidigt som staten och kommunerna förutsätts satsa ca två miljarder på samma projekt. Näringsministern är nöjd över att 50 procent av medlen redan har reserverats med beslut om olika slags projekt. Men hittills har emellertid bara 21 procent av medlen betalats ut. Särskilt Europeiska socialfonden borde öka utbetalningarna. Meningen är att de skall bli 30 miljoner euro större än normalt. För detta ändamål utökas personalen med 30 tjänstemän. *Uppgifterna är från senaste veckas onsdagsupplaga (17.11) av Vasabladet. EU:s agrarkommissionär Dacian Cioloș öppnade 18.11 i Bryssel officiellt debatten om jordbrukspolitiken (CAP) efter år 2013. Han efterlyser en grönare jordbrukspolitik som vinner acceptans hos konsumenter och skattebetalare. Läs mer i bl.a. tidningen Landsbygdens Folks nätupplaga (19.11) under adressen http://www.slc.fi/lf_nyhet.asp?id=3341.*

”URBANISERINGEN HAR SEGRAT, MEN LANDSBYGDEN KAN ÅTER BLI EN TILLGÅNG” – KRISTINA MATTSSON OM LANDSBYGDENS AVFOLKNING

Journalisten och författaren Kristina Mattsson är stockholmare, men djupt engagerad i landsbygdsfrågor. Hennes bok *Landet utanför* målar upp en viss pessimism, men också en motbild. Det har funnits ett sug efter en landsbygdsdebatt och hon får hela tiden diskutera problemen, som på en föreläsning i Vasa 18.11. Mattsson kan tänka sig att vi närmar oss slutet på globaliseringseran, så att den lokala produktionen blir viktig igen. Det som är säkert, är att energipriserna stiger och då finns en chans att landsbygden åter blir en tillgång p.g.a. dyrare transporter. *”Jag tänker på den inte så hårt exploaterade landsbygden, som i Sverige och Österbotten. Landsbygden kommer att behövas igen. Det blir mer lokal produktion och mer samspel mellan land och stad”*, menar Mattsson. Men finns en politisk vilja? Landsbygdens väljare är för få. Gamla landsbygdspartier blir storstadspartier, t.ex. Centern i såväl Sverige som Finland. I Sverige finns över hälften av väljarna i storstadsregionerna, så partierna måste vinna storstäderna, och landsbygden försvagas. Tredje, fjärde och femte generationens stadsbor har inte kvar stigarna i skogen och morföräldrarna på landet och följaktligen ingen förtrogenhet med landsbygden. *”Urbaniseringen har segrat, på gott och ont”*, säger Mattsson. Från och med år 2008 bor mer än hälften av världens befolkning i städerna, så det är inte konstigt att även Sverige och Finland dragits med. Hon ser det som ett fattigdomsbevis att folk flyttar till staden. Man stänger möjligheterna, och om trenden en dag vänder, är landsbygdens infrastruktur borta. Det går att underlätta som t.ex. i Norge. Där är målet att hela landet skall leva, medan det i Sverige är tillväxt. I Finnmarken och Nord-Troms i Norge är arbetsgivaravgiften noll och unga inflyttare får räkna av studielånet i de nordliga

länen. Men tyvärr är trenden även där densamma, men dock långsammare. Men skulle jämtländska Ragunda med sina sex kraftverk ha legat i Norge, skulle det ha varit en rik kommun. Nu har man inte någon glädje av sin vattenkraft i Ragunda, utan pengarna sugts in i bruttonationalprodukten. Mattsson efterlyser ett visionärt tänkande. Världen kan inte vara organiserad som i dag. Skogen måste få ett helt annat värde, och lokal matproduktion samt förädling måste bli viktigare, vilket kräver att tillräckligt med folk blir kvar på landsbygden. *Uppgifterna är från senaste veckas fredagsupplaga (19.11) av Vasabladet.*

LEADER HAR POTENTIAL MEN BEHÖVER UTVECKLAS – LÄS SVENSKA LANDSBYGDSNÄTVERKET'S NYHETSREVEJ

”Leader har nyligen kommit igång och dessutom väldigt snabbt. En stor potential finns”, säger Cecilia Waldenström som utvärderat axel 4. Hon har märkt att det finns behov av kompetensutveckling, t.ex. för LAG, som bör få söka pengar för olika kompetensstödande insatser. Likaså behövs det mer fokus på hur man skulle kunna utveckla sektorsövergripande partnerskap i projekten. Men en överskuggande fråga är krånglet kring administrationen. Enligt Waldenström behöver man mer av målstyrning för projektmedlen, och LAG behöver få mer ansvar för projektadministration. Hon föreslår Jordbruksverket som enda administrerande myndighet, för Leader får annars problem med att engagera företag och civilsamhället – ”oerhört detaljerade budgetar” urholkar möjligheten att driva utvecklingsprojekt. Vidare anser utvärderingen att Landsbygdsnätverkets temagrupper för integration och jämställdhet bör uppmärksammas och stärkas. Bland annat det här kan man läsa om i det svenska Landsbygdsnätverkets senaste nyhetsbrev, *Nytt från Landsbygdsnätverket*. Temat för det här numret är utvärdering, där man kan läsa om halvtidsutvärderingen av landsbygdsprogrammet och om hur utvärderarna själva ser på resultatet. *På Landsbygdsnätverkets hemsida på adress http://www.landsbygdsnätverket.se/download/18.4d699a812c3c7b925d80001478/nyhetsbrev_november_2010_w%5B2%5D.pdf finns nyhetsbrevet (nr 7/2010) att läsas i sin helhet.*

7 x DEMOKRATI – ÅTGÄRDER SOM BESKRIVER ETT FÖRÄNDRAT MEDBORGARSKAP PRESENTERAS I RAPPORT

Ungefär 50 beslutsfattare och forskare som deltagit i framtidskursen *Bastu 2010* (30-31.8), har lyft fram olika möjligheter till delaktighet och påverkan i rapporten *Seitsemän kertaa demokratia – Samoilla lauteilla 2010*, som publicerades 11.11. I rapporten presenteras sju demokratifrämjande åtgärder: kompetensbank, grannråd, det offentliga Finland (Julki-Suomi), ett-klicks-föreningar, referenskommuner, vårstädning i organisationerna och wikiregeringsprogram. Åtgärderna är inte allena saliggörande för den finländska demokratin, men i rapporten konstateras ändå att åtgärderna ur olika synvinklar beskriver ett förändrat medborgarskap som samhället måste reagera på. För under de nya förhållanden som råder, har medborgarna vänt sig mot sina likar. I förtroendeundersökningar ser man en klar trend: på samma gång som förtroendet för institutioner rubbas, växer tron till våra jämlingar – människor som ”vi”. Besvikelsen som riktas mot den representativa demokratin, betyder inte att man överger politiken, tvärtom. Då politiken framhävs av människor runtomkring oss, vill vi ha mer politik i våra liv. Vid sidan av den representativa demokratin förnyelse behövs ett nytt tankesätt i förhållandet mellan den enskilde individen och samhället. Det behövs en politik, där medborgarnas konsumtion och samarbetets praxis snabbare återspeglar politikens riktning. Det politiska maskineriet behöver bättre metoder för att samla information och för att hänvända sig till medborgarnas kunskap. Iakttagelserna om var och hur människorna vill påverka, kräver att vi gör politiken mer vardaglig. Till de sju olika idéerna anknyter ansvariga aktörer och åtgärdsprogram för år 2011. Framtidskursen arrangerades av Ajatuspaja e2 och Demos Helsinki med Finlands Kommunförbund som medverkande samarbetspartner, samt med stöd från tankesmedjan Lokus och inrikesministeriets rättsenhet. *Uppgifterna är hämtade*

från Finlands Kommunförbunds webbplats *Kommunerna.net*, där infot finns under adressen http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;271;574;158481;166212;166326&voucher=2C629FFE-1304-46BA-B87C-2F69A45CA9B2, samt från rapporten som finns (på finska) på Demos´ hemsida under http://www.demos.fi/files/sauna2010_7xdemokratia.pdf.

PLATSBASERAD POLITIK FÖR ETT EFFEKTIVARE RESURSNYTTJANDE OCH ÖKAD JÄMLIKHET

Place-Based Policy (P-BP) – platsbaserad politik – är en utvecklingsstrategi som har utvecklats i Nordamerika, men också lyfts fram av OECD och EU, samt skymtat fram i diskussionerna kring nästa programperiod i EU, framförallt i DG regions papper, men också i den diskussion som förts inom NGO:s. Motiven för en platsbaserad politik är ett effektivare resursutnyttjande och ökad jämlikhet. Motiven kan indelas i nio punkter:

1. Platser har olika mycket av de fyra (fem) formerna av kapital – naturkapital, humankapital, människogjort kapital och socialt kapital, samt vilken historia bygden har. Fabrizio Barca talar i sin rapport för EU-kommissionen om ytterligare ett institutionellt kapital eller kapacitet.
2. Platsbaserad politik strävar till effektivare resursanvändning och större jämlikhet – politiken har effektivitet som mål, men är inte i strid med jämlikhetsmålen.
3. Platsbaserad politik är integrerad utveckling – integreringsarbetet görs utgående från en plats.
4. Platsbaserad politik är mera än decentralisering – P-BP betyder en växelverkan mellan olika nivåer där också nationella och regionala beslutsfattare har en aktiv utvecklarroll, även på lägre nivå.
5. Platsbaserad politik kräver governance men förutsätter rambeslut på högre nivå – innehållet i besluten på olika nivåer skall vara uppbyggda så att ett nationellt beslut innehåller nationella prioriteringar, men lämnar så stort spelrum som möjligt för regionala beslutsfattare att göra sina egna prioriteringar.
6. Platsbaserad politik förutsätter fungerande platsstrukturer – en geografiskt sammanhållen plats, en mänsklig gemenskap och en gemensam förvaltning.
7. Platsbaserad politik beaktar också kultur och språk – skillnader beaktas inte som undantag utan som en naturlig del av utvecklingsarbetet.
8. Platsbaserad politik bör kombinera traditionell, gärna lokalt förankrad, forskning med den tysta kunskapen – attityder och kunskap är viktiga delar av förverkligandet, vilket även förutsätter en platsbaserad kunskapsbas.
9. En analys av den platsbaserade politikens villkor och utvecklingsmöjligheter bör göras – trots stora skillnader mellan samhällsstrukturen i de länder där P-BP utvecklats och förhållandena i Finland, finns emellertid all orsak att försöka lära av andra.

Texten är från en längre artikel till ett kommande nummer av tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus, skriven av landsbygdsutvecklaren Peter Backa på Svensk Byaserice som även hade en artikel om ämnet i senaste veckas onsdagsupplaga (17.11) av Vasabladet. I artikeln skriver Backa bl.a. att landsbygdsprofessor Hannu Katajamäki uppenbart har rätt i sin kolumn i samma tidning (26.10) om geografins betydelse. Katajamäki skriver bl.a. att man inte inom landsbygdsutvecklingen kan använda samma lösningar från Hangö till Utsjoki. Backa hoppas att vi i Finland får upp ögonen för den här problematiken.

LÄS ÄVEN DETTA

”Alla nivåer har ett ansvar för landsbygdsutvecklingen” – riksdagsledamot Gestrin på Landsbygds-rådslag i Karis

Syftet med Landsbygds-rådslagen är att plocka ut de viktigaste problemen i respektive region och komma överens om hur vi skall tackla dem. Följande Landsbygds-rådslag kommer att äga rum 1.12 i Borgå (<http://byaservice.web.mios.fi/document.asp?id=mku4hs2zml8>). Från mötet på Lärkkulla i Karis senaste vecka gavs följande pressmeddelande (18.11) ut:

”– Det är mycket viktigt att vi samarbetar bättre för att utveckla landsbygden, sade riksdagsledamot Christina Gestrin när hon sammanfattade onsdagens (17.11) Landsbygds-rådslag på Lärkkulla i Karis. På landsbygden, där det fysiskt är längre mellan människorna, är de sociala nätverken viktigare än i staden, vi måste försöka förstå varandra bättre, det finns alltid risker för missförstånd och därmed konflikter.

– Alla nivåer har ett ansvar för landsbygdsutvecklingen, staten har sin roll, liksom landskapen, kommunerna och byarna, konstaterade Christina.

Landsbygds-rådslaget på Lärkkulla var ett i en serie av möten för landsbygdsaktörer på regional och lokal nivå. Rådslagen initierades på den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen i höstas i Borgå (25-26.9). Nästa regionala rådslag hålls just i Borgå 1.12.2010.

Svenska Temagruppen inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) står som arrangör för rådslagen som hålls i samarbete med lokala arrangörer.”

En lugn livsstil där traditionerna respekteras – Kristinestad vill bli Finlands första Cittaslow-stad

Kristinestad söker medlemskap i Cittaslow-nätverket, vilket för närvarande har 135 städer från 20 länder. Citta står för liten by eller stad och slow för långsam, och målet det goda livet och en stad där invånarna och besökarna trivs. Men det är inte frågan om något museum, utan en plats där man siktar framåt. Enligt stadsdirektör Riitta El-Nemr lever man redan nu i mångt och mycket efter Cittaslow-tänkandet, men man måste hela tiden utveckla sig med olika åtgärder. Representanter från det nordiska nätverket besökte staden i slutet av september och kunde konstatera att staden nu redan uppfyller tillräckligt av kriterierna för att bli upptagen i klubben. Den internationella kommittén bestämmer tidigast i mars/april 2011 om Kristinestad upptas. En av fördelarna med att få Cittaslow-status är att man får en betydande draghjälp med den internationella marknadsföringen. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Anders Bergvik, i lördagens upplaga (20.11) av tidningen Syd-Österbotten. Se även webbadressen <http://svenska.vle.fi/nyheter/sok.php?id=196597&lookfor=&sokvariant=arkivet&advanced=yes&antal=10>.*

Cittaslow är ett internationellt nätverk mellan mindre kommuner, vilket startades i Italien 1999 och med ursprung i Slow Food-rörelsen, som är emot snabbmatfenomenet. För att kunna vara med i nätverket får en kommun ha högst 50 000 innevånare. Det finns drygt 50 kriterier som Cittaslow jobbar med, fördelade på sex huvudområden – miljö, infrastruktur, stadsplanering, lokal produktion, gästfrihet och information/engagemang. Källa: Wikipedia.

Med byaplanen för bättre framtid – nedervetilborna har sagt sitt om byns utveckling

I våras inleddes ett byutvecklingsprojekt, Leader-projektet *Byautveckling med gemensamma Krafter*, i Nedervetil i Kronoby, Österbotten som utmynnat i en byaplan, vilken presenterades för intresserade bybor i lördags (21.11). Tidigare, under april, då man ordnade ett framtidsseminarium där Nedervetil och dess utvecklingsmöjligheter dryftades, sade professorn vid Åbo Akademi i Vasa Erland Eklund bl.a. att byn har en utmärkt plattform att ta avstamp från. Man hör till de orter som ligger på en timmes pendlingsavstånd från städer, vilket är den mest dynamiska delen av Finland, alltså den stadsnära landsbygden. Att byn har en god utvecklingspotential, är gruppen bakom byaplanen även överens om. *”Nedervetil har ett bra läge och en god infrastruktur. Det ska vara möjligt att locka folk från Karleby till landsbygden”,* säger projektkoordinatoren Sonja Sandbacka. Det finns många bra saker i byn, eftersom den positiva listan är längre än den negativa. Det som folk tycker att är dåligt eller

bristfälligt tar man med i handlingsplanen. De flesta av önskningarna går att förverkliga, bedömer Sandbacka, t.ex. önskemålet om en tomtbank. Den håller på att realiseras och skall hittas på Nedervetils hemsida. Många vill flytta till byn, förutsatt att de hittar en tomt. Byaplanen skall delas ut åt beslutsfattare och kommundirektören, samt fungera som påtryckningsmedel. För att saker skall avancera, finns inskrivet vem som förutsätts göra vad. *Uppgifterna är i huvudsak från en artikel, skriven av Zikiti Klemets, i Österbottens Tidning (21.11).*

Vad kan KOKO-programmet bidra med för skärgårdsutvecklingen? – infokväll för skärgårdsföretagare hålls i Korsnäs

Under de närmaste åren kommer Vasaregionens Utveckling Ab VASEK att satsa lite extra resurser på utveckling av näringslivet i skärgården tack vare det nystartade KOKO-programmet (det regionala kohesions- och konkurrenskraftprogrammet), vilket är ett nationellt utvecklingsprogram för viktiga näringar i de olika regionerna. Under en rådgivningskväll, som hålls 2.12 kl. 18 i Restaurang Strand-Mölle, berättar skärgårdsrådgivare Kenth Nedergård om KOKO-programmet och vad det kan innebära för skärgårdens utveckling. Företagarna får även info om vilka stödmöjligheter, som finns att tillgå vid företagsetablering eller utvecklande av befintliga företag. Vidare medverkar projektledaren för projektet *Livet som lots/Fyrvaktaren på Moikipää* fyr Ann-Sofi Backgren som informerar närmare om projektets satsningar de närmaste åren. Malax och Korsnäs kommuner vill genom Leader-projektet få mer aktivitet inom världsarvet *Höga Kusten-Kvarkens skärgård*. Informationskvällen riktar sig i första hand till företagare inom skärgårdsområdena i Malax och Korsnäs, men även övriga intresserade är välkomna att delta. Anmälan skall göras senast 29.11 på tel. 044 512 6615 eller på e-mailadressen kenth.nedergard@vasek.fi. Uppgifterna är till övervägande del från VASEK:s senaste nyhetsbrev eVASEK (11/2010) som finns att läsas i sin helhet under webbadressen <http://www.anp.se/newsletter/42475A4676464A5C41794543/0>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--